

Askeladden som stjal sølvendene, sengeteppeet og gullharpen til trollet

Det var en gang en fattig mann som hadde tre sønner. Da han døde, skulle de to eldste sønnene dra ut i verden og friste lykken, men den yngste ville de slett ikke ha med seg.

«Du da», sa de, «du duger ikke til annet enn å sitte og grave i aska du.»

«Så får jeg gå alene, jeg», sa Askeladden.

De to gikk, og kom til kongsgården. Der fikk de tjeneste, den ene hos stallmesteren og den andre hos hagemesteren. Askeladden gikk også avsted og tok med seg et stort kna-trau, som var det eneste de hadde etter foreldrene, men som de andre to ikke brydde seg noe om. Det var tungt å bære, men han ville da ikke la det stå igjen. Da han hadde gått en stund, kom han til kongsgården han også, og bad om tjeneste. De svarte at de hadde ikke bruk for ham. Men han bad så inderlig vakkert, og så skulle han da til sist få lov å være i kjøkkenet og bære ved og vann til kokkejenta. Han var flittig og flink, og det varte ikke lenge før alle holdt av ham. Men de andre to var late, og derfor fikk de hugg og liten lønn, og så ble de misunnelige på Askeladden da de så det gikk likere med han.

Midt imot kongsgården, på den andre siden av et stort vann, bodde et troll, og det hadde syv sølvender som lå og svømte ute på vannet, så de kunne se dem fra kongsgården. Dem hadde kongen ofte ønsket seg, og så sa de to brødrene til stallmesteren:

«Dersom bror vår ville, har han sagt seg god for å skaffe kongen de syv sølvendene.»

En kan nok vite det ikke var lenge før stallmesteren sa det til kongen. Kongen ropte da Askeladden inn til seg og sa:

«Brødrene dine forteller at du kan skaffe meg sølvendene, og nå skal du gjøre det.»

«Det har jeg hverken tenkt eller sagt», sa gutten.

Men kongen ble ved sitt: «Du har sagt det, og du skal», sa han.

«Ja, ja», sa gutten, «når det ikke kan være annet, så la meg få en kvart tønne rug og en kvart tønne hvete, så får jeg vel prøve.»

Det fikk han og la i kna-trauet han hadde tatt med hjemmefra, og rodde over med det. Da han kom på den andre siden, gav han seg til å gå på strandkanten og strø og strø, og til slutt fikk han lokket endene ut i trauset, og rodde så tilbake det forteste han kunne. Da han var midt utpå, kom trollet ut og fikk se ham.

«Har du reist av med de syv sølvendene mine du?» ropte det.

«Ja-a!» sa gutten.

«Kommer du igjen?» spurte trollet

«Kan vel hende», sa gutten.

Da han kom tilbake til kongen med de syv sølvendene, ble han enda bedre likt i kongsgården, og selveste kongen sa det var godt gjort. Men brødrene hans ble enda mere harme og misunnelige på ham, og så fant de på å si til stallmesteren, at nå hadde han sagt seg god for å skaffe kongen sengeteppeet til trollet, med en sølv rute og en gull rute og en sølv rute og en gull rute i, når han bare ville. Og stallmesteren var ikke sen denne gangen heller med å fortelle det til kongen. Kongen sa da til gutten, at brødrene hans hadde fortalt at han sa seg god for å skaffe trollets sengeteppe med sølv- og gullrutene i, og nå skulle han gjøre det, ellers skulle han miste

livet. Askeladden svarte at det hadde han hverken tenkt eller sagt, men det hjalp ikke, og så bad han om tre dager å områ seg i. Da de var omme, rodde han over i kna-trauet, og gikk frem og tilbake og lurte. Endelig så han at de i berget hengte ut sengeteppeet for å luften det, og da de var kommet vel inn i fjellet igjen, knep Askeladden det og rodde tilbake det forteste han kunne. Da han var midt utpå, kom trollet ut og fikk se ham.

«Er det du som har tatt de syv sølvendene mine?» ropte trollet.

«Ja-a!» sa gutten.

«Har du nå tatt sengeteppeet mitt, med en sølv rute og en gull rute og en sølv rute og gull rute i, også?»

«Ja-a!» sa gutten.

«Kommer du igjen oftere du?»

«Kan nok hende det», sa gutten.

Da han kom tilbake med gull- og sølvteppet, holdt alle enda mer av ham enn før, og han ble tjener hos kongen sjøl. For det ble de andre to enda mere harme, og for å hevne seg fant de på å si til stallmesteren:

«Nå har bror vår sagt seg god for å skaffe kongen den gullharpen som trollet har, og som er slik at alle blir glad når de bare får høre den, om de er aldri så sørgmodige.»

Ja, stallmesteren han fortalte det straks til kongen igjen, og han sa til gutten:

«Har du sagt det, så skal du gjøre det. Kan du, så skal du få prinsessen og halve riket, men kan du ikke, skal du miste livet.»

«Jeg har hverken tenkt eller sagt det», svarte Askeladden, «men det er vel ingen annen råd, jeg får vel friste. Men seks dager vil jeg ha å områ meg i.»

Ja det skulle han få, men da de var omme måtte han i veien. Han tok en spiker, en bjørkepinne og en lys-stubb i lommen og rodde over, og gikk utenfor der frem og tilbake og smatt. Om en stund kom trollet ut og fikk se ham.

«Er det du som har tatt de syv sølvendene mine?» ropte trollet.

«Ja-a!» sa gutten.

«Det er du som har tatt sengeteppeet mitt med sølv- og gullrutene også da?» spurte trollet.

«Ja-a!» sa gutten.

Så grep trollet ham og tok ham med seg inn i berget.

«Nå, datter mi», sa han, «nå har jeg fått tak i han som har tatt sølvendene mine og sengeteppeet mitt med sølv- og gullrutene i. Sett ham nå på gjøstien, så skal vi slakte ham og be til oss slekta vår.»

Det var hun straks villig til og satte ham på gjøstien, og der stod han i åtte dager og fikk alt det beste han ville ønske seg både av mat og drikke, og det så mye han ville ha.

Da de åtte dagene var omme, sa

trollet til dattera at hun fikk gå ned og skjære ham i veslefingern, så de kunne få se om han var feit. Hun ned til gjøstien.

«Kom med veslefingern din», sa hun.

Men Askeladden stakk ut spikeren, og den skar hun i.

«Å nei! Han er hard som jern ennå», sa trolldattera da hun kom inn til far sin igjen. «Ennå er han ikke klar.»

Åtte dager etter gikk det like ens, bare at Askeladden nå satte frem bjørkepinnen.

«Litt likere er han», sa hun da hun kom inn igjen til trollet, «men ennå ble han hard å tygge som tre.»

Men om åtte dager sa trollet igjen at dattera fikk gå ned og se om han ikke nå var feit.

«Kom med veslefingern din!» sa trolldattera til han i gjøstien.

Denne gangen stakk Askeladden frem lysstubben.

«Nå er han så tålelig», sa hun.

«Ja så!» sa trollet, «så reiser jeg bort jeg da, og ber til gjestebuds. Imens får du slakte ham og steike det halve og koke det halve.»

Da trollet var vel av gårde, gav dattera seg til å bryne en stor lang kniv.

«Skal du ha den og slakte meg med?» spurte gutten.

«Ja du!» sa trolldattera.

«Men den er ikke kvass», sa gutten. «Jeg kan nok ta å bryne den jeg, så du kan få livet av meg mere lettvent.»

Ja, hun lot ham få kniven, og han til å slipe og bryne.

«La meg prøve den på hårfletta di», sa gutten. «Jeg tror den skal være bra nå.»

Det fikk han lov til. Men i det samme han greip i hårfletta, bøydde han hodet bakover og skar det av trolldattera, og kokte så det halve og stekte det halve, og satte det på bordet. Så tok han på seg klærne hennes og satte seg borti kroken. Da trollet kom hjem med gjestebudsfolkene, bad han dattera – for han trodde det var henne som satt der, han – at hun også skulle komme og få seg mat.

«Nei», svarte gutten. «Jeg vil ikke ha mat, jeg er så trist og lei av meg.»

«Å, du vet vel råd for det», sa trollet, «ta gullharpen og spill på!»

«Ja, hvor er nå den henne da?» spurte Askeladden igjen.

«Du vet vel det du – du har jo sist brukt den. Den henger jo der over døra!» sa trollet.

Gutten lot seg ikke det si to ganger. Han tok den og gikk ut og inn og spilte. Men rett som det var, så skjøv han kna-trauet ut og rodde avsted så det fosset om trauet.

Om en stund syntes trollet at dattera ble for lenge ute, og gikk etter for å se hva som feilte henne. Så fikk han øye på gutten i trauet langt, langt ute på vannet.

«Er det du som har tatt de syv sølvendene mine?» ropte trollet.

«Ja», sa Askeladden.

«Det er du som har tatt teppet mitt, med en sølv rute og en gull rute i, også da?»

«Ja», sa Askeladden.

«Har du nå tatt gullharpen min med?» skreik trollet.

«Ja, jeg har nok det», sa gutten.

«Har jeg ikke ett deg opp likevel da?»

«Nei, det var datter di du åt», svarte gutten.

Da trollet hørte det, ble han så harm at han sprakk; og så rodde Askeladden tilbake og tok med seg en hel haug gull og sølv, så mye som trauet kunne bære. Da han kom til

kongsgården med gullharpen, fikk han kongsdattera og halve riket, slik som kongen hadde lovt ham. Men brødrene sine gjorde han vel imot, for han trodde de bare hadde villet hans beste med det de hadde sagt.

Ordforklaringer

- **trau:** avlangt, uthult matfat, vanligvis av tre
- **gjøsti:** der hvor feet fetes opp (gjøes) før slakting
- **kvass:** skarp
- **bryne:** kvesse eller slipe økser og kniver for å gjøre dem skarpere

Lastet fra:

EventyrForAlle.no

Norsk folkeeventyr fra samlingene til Peter Christen Asbjørnsen (1812-1885), Jørgen Moe (1813-1882) og Moltke Moe (1859-1913).
(Offentlig eiendom - public domain)

Kilde: [Barne-Eventyr av Asbjørnsen og Moe, 1930 \(nb.no\)](#)
(Offentlig eiendom - public domain)

Teksten er redigert av Karl-Robert Rønning.

Dette verket er lisensiert under følgende Creative Commons lisens: Navngivelse-DelPåSammeVilkår 4.0 Internasjonal. For å se en kopi av denne lisensen, besøk <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Illustratør: Theodor Kittelsen (1857-1914)

Kilde: [Barne-Eventyr av Asbjørnsen og Moe, 1909 \(nb.no\)](#)

Dette arbeidet er fri for kjente opphavsrettsrestriksjoner.